

Om du har en fråga som du vill få svar på, eller om du vill sponsra Fråga Lundensare, skicka ett mejl till adressen nedan.

fragalundensare@huvudverk.se

Alla källor finns redovisade på www.källa.nu

Till gagn för allmänhetens upplysning, såvitt detta låter sig göras.

Syftet med Fråga Lundensare är att utveckla en aktiv och informerad befolkning, som är kritiskt tänkande och besitter god källkritik.

Genom utbildning av medborgare för intellektuellt deltagande i akademiska debatter fokuserar Fråga Lundensare i våra pamfletter på viktiga frågor inom bland annat de lingvistiska, juridiska, samhälls- och naturvetenskapliga såväl som filosofiska, för att inte glömma de teologiska och historiska fälten. Kort sagt alla, men inte enbart, vetenskapliga fält av vikt. Öppna möten och studiegrupper uppmuntras inom dessa, samt andra, områden.

Utöver det är förhoppningen att Fråga Lundensare kan verka folkbildande för en gemensam framtid.

VARNING!

Denna pamflett är tryckt utan några som helst tillstånd; innehåller lögner, trams och påhitt; bör kasseras utan vidare läsning.

Oansvarig utgivare: Emanuel Lindberg

Akademiskt bearbetade svar utan garanti för faktisk förankring.

En metodiskt organiserad osanning i pedagogiskt syfte; för den bildade medborgaren i selektiv kontakt med verkligheten.

Nummer 3
Rek. pris 10 kr

Varför firar vi nyår mellan december och januari?

Det är en tradition som först inrättades av Påve Clemens VI år 1349. Tidigare hade det nya året firats in med våren, och då var mars årets första månad.

Clemens, som var påve under digerdöden, ansåg att den var ett gudomligt straff på grund av människans syndiga leverne. Han försökte därför först inrätta nyåret i samband med julen, och jesu födelse, som en sorts reningsritual, så att vi alla kunde påbörja året fria från synd, likt det nyfödda Jesusbarnet. Det beslutet var dock inte populärt bland administrationen, att låta nyåret hamna mitt i en månad, så kompromissen blev slutligen att nyåret hamnade mellan december och januari, med början årskiftet 1349-1350.

1350 var också året då pesten försvann från trakterna kring påvesätet i Avignon, vilket sågs som ett bevis på att påve Clemens VI hade rätt om människans synd och rening. Sedan dess har vi firat nyår mellan december och januari.

Varför kallas mullvaden för mullvad?

Namnet kommer från det gamla Sverige, när bönder, drängar och andra fältarbetare ibland råkade trampa i ett mullvadshål, något som resulterade i en mulltäckt vad, det vill säga ett jordigt ben.

När det senare upptäcktes att dessa hål grävdes av små djur var det naturligt att de fick namn efter fenomenet.

Varför har vissa personer kroniskt dålig andedräkt?

Dålig andedräkt kan uppstå av många skäl; dålig munhygien, muntorrhet eller matvanor. Men just kroniskt dålig andedräkt kommer när en person råkat sätta mat eller dryck i halsen och små bitar följt med ner i lungorna. Där börjar matresterna att förruttna, och stanken följer med ut i andetaget.

Förruttnelsen kan även medföra infektioner och sjukdom, men för det mesta leder det endast till dålig andedräkt.

Är kaffe och te verkligen uppiggande?

Faktum är att varken kaffe eller te har uppiggande effekter; däremot stämmer det att de är stimulanter.

Det som stimuleras genom koffein (och tein) är hjärnstammen, som är ansvarig för kommunikationen mellan kropp och hjärna, och den stimuleras till att tro att urinblåsan eller tarmen är full och behöver tömmas.

Det har i sin tur effekten att vi blir lite rastlösa och får svårigheter att fokusera, eller till och med ont i magen. I små doser kan det alltså ge sken av att vi blir piggare, men så är inte fallet.

Kaffe och te är egentligen inte heller vätskedrivande, utan vi känner oss bara nödiga snabbare efter att ha druckit det. Samma effekt är det som gör att vi får svårt att sova efter att ha druckit kaffe, det är ju svårt att slappna av och somna när en konstant behöver gå på toaletten.

Varför heter det jordgubbe?

Ordet dyker först upp i svenskan under senmedeltiden och från början användes uttrycket för att beskriva präster som, ofta på grund av problem med alkohol, tappat sin himmelska upphöjdhed och istället fallit pladask ned på jorden. Ibland bokstavligt, då de kunde hittas i buskar, sovandes ruset av sig.

När jordgubben väl kom till Sverige så påminde de röda frukterna med gula prickar om näsan på en berusad präst, och på så sätt fick den sitt namn.

Varför börjar en massa ord med "be-"?

I svenskan finns det en massa ord som börjar på "be-", exempelvis bedrift, bedåra eller besvära. De kommer från 1700-talet och upplysningstiden, när allting skulle börja klassificeras.

De första ordklassificeringarna gjordes genom att dela upp ord efter deras tilltänkta moraliska styrka. De främsta orden som "social," "typisk" och "lärd" blev därför asocial, atypisk och alert.

Efter dessa kom "b"-orden (som vi redan har nämnt några av), "c"-orden (däribland Cecilia), "d"-orden (som detonera), etc.

Detta komplicerade ordklassningssystem övergavs dock snabbt när det vi har idag togs fram, drygt femtio år senare; men flera av nyorden fortsatte att användas, fast nu med ny innebörd.